

ELŐFIZETÉSI DÍJ HELYBEN:	
Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 — " —
Negyedévre	1 — 50 "
VIDÉKRE POSTÁN KÜLDVE:	
Egész évre	6 frt 50 kr.
Félévre	3 — 30 "
Negyedévre	1 — 65 "
Hirdetési díj:	
Egyhátszáz pottosor egyszeri hirdetésnél 10 kr. többszörinél elsőhöz s minden bejelentésnél 30 kr. kinstári illeték fizetendő.	

SZABADSÁG.

A „Szabadkai Közlöny“ helyett

kiadja: Szalay László A. ügyvéd.

Megjelenik hetenként egyszer: vasárnap. Egyes szám ára 15 kr.

Kapható úgy a szerk.-nél, mint a helybeli könyvkereskedésekben, és Krecsny Gy. könyvkötőnél. — Ugyanazoknál előfizetések és hirdetések is elfogadhatók.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. kör, Csokonai-ter, 55-ik szám; hová a közlésre szánt levelek, előfizetések és hirdetések intézendők.

Hirdetések felvételnek:
Budapest: Haasenstein és Vogler, Goldberger A. V. és Barna Tivadar.
Bécsben: Haasenstein és Vogler, Dukas M. Schalk Henrik, Stern Mór, Oepel A., Jannberg J., továbbá a külföld minden nevezetesebb hirdetés felvételi irodájában.

A „Nyitűr“ sora 15 kr.

Felhívás Szabadka város törvényhatóságához és összes polgáraihoz!

Bukovinai véreink hazatelepítése isten jó voltából s a hazafiak áldozatkészsége mellett immár szerencsésen kezdetét vette. Mikorra e sorok napvilágot látnak, már néhány ezer magyar testvérünk beköltözött „Árpád hon“jába azon reményben, hogy itt testi-lelki jólétet, boldogságot talál. Nagy György, a szegedkerületi államjvárog igazgatója s a Páncsova vidékén eszközlésbe vett ármentesítés főintézője ez első pár ezeret a folyamatban levő munkánál már elhelyezte, de sem ő, sem az áldozatkész honfitársak nem nyújthatnak megélhetési módot veiamennyinek, s még kevésbé az összes 15—20 ezer lélekből álló egész népségek, mely haza vágyakozik.

Az első ezer munkás beszállítására alakult bizottság már eddig belátta, hogy az elhelyezés nagy munkája csak úgy kerül el a kudarczot, csak úgy lesz ártalmas s maradandó hatású a kezdeményezés, csak úgy nem jutnak még jobban koldusbotra a bevándorlók, ha az összes magyar nemzet, főképen pedig törvényes képviselői: az országgyűlés és nemzeti kormány veszik kezökbe a betelepítés ügyét. Mert ne ámsuk magunkat, de más se, azt mondvá, hogy ama néhány ezer bujdosó magyar csak egy nyárra, csak munkakezresés és a jövő téli élelem megszerzésé végett hagyta oda nyomorult otthonát. Nem! ök száz és néhány év óta is — a pusztában bolyongó izrael-fiaihoz hasonlóan — mindig idegen földnek tartották, s tartják bukovinai lakhelyeiket, s annyira idegennek, mint a minő idegen népek közé voltak a szó szoros értelmében száműzve azért, mert nem akartak őshazájukban idegen uralom rabszolgái lenni; egykori szabad hazájukban nem akartak szolgaként tengődni, későbbek voltak ki-vándorolni a moldvai pusztákra, ott tengeréni bár nyomorban, de szabadon, szerény éltöket. Eddigi otthonukba is csak azon ígéretre vonultak s követték a hozzájuk intézett hívó szöszot — az akkor nagy részben lakatlan Bukovinában való letelepedésre, mert azt hitték, hogy az azzal határos egykori hazájukhoz, a szép „székelyországhoz“ közelebb, s ugyanazon fejedelem kegyes kormánypálcájá alatt fognak élni.

Hejh! hogy a császár nagyon meszsze volt; sáfárai pedig

Amde sem országgyűlés sem a kormány nem mindenható s ép oly kevésé mindentudók; ök sem teremthetnek azonnal helyet és életmódot a naponként érkezőknek; főleg pedig nem tudhatják, ha valjón mindenki oly életbevágó fontosságának tartja-e néhány ezer tisztavérű magyarnak hazahozatalát s ez által a honalkotó népelem gyarapítását, mint azon néhány ezer honfi és honleány, mely utköltséget adott a bejövőknek s öket mint Mózes, Jozsue és Kaleb, bekalauzolta az „uj“ őshazába.

Nagyobb szabású mozgalomra, országos fellépésre van ezentűl szükség. Hazánk önálló törvényhatóságainak száma megközelíti a százat; a magyar alföldnek nagy és gazdag városai vannak; Ungvártól az alsó Dunáig s a Dráváig gazdag és virágzó községek vannak ha-

zánk szent földjén, a közép- és nagybirto- kos családok száma százazekre megy, kiknek nagy kiterjedésű uradalmában korra tavasztól késő őszig mindenütt munkaerőhiányról szól a panasz. Ezek elsői, a törvényhatóságok szóhaljának fel s ösztönözzék a kormányt a közbélelésre: a nagy és gazdag városok s községek báltsítsanak ki alig jövedelmező fölösleges legelő földjeikből egy-egy kisebb fali alapítására elegendő fölterületeket s boesásák kedvező fölterületek mellett a beköltözök tulajdonába; mágnásaink s mágnásszámba menő nagybirtokecsaink kövessék a városokat hasonló ajándatok tételével, s bizony mondom, nem telik bele két év, s nem lesz egyetlenegy magyar sem idegen földön.

S valjón mindezen felsorolt hatalmas tényezök között minő helyet foglaljon el a mi kedves Szabadkánk? Megengedje-e, hogy magyar véreink ezrei hazátlanul bolyongjanak, éhezzenek és fázzanak, s keressék, de ne találják, honjukat a hazában? Valljon azon 25.000 honfiai közlegelőből, — a melynek csak egy kis töredéke értékesített e napokban közlegelőkra, — nem jutna-e egy gyarmatnak való kis hely valahol — már csak azért is, hogy gyér népecségünk legalább egyezer kitartó munkás-kezzel, s honját mindenek fölött szerető ugyannyi „magyarral“ szaporodjék?

Igen, Szabadka az országnak népességére harmadik, gazdagságra legelső városa van hivatva első helyen arra, hogy a főnnebb mondottak szellemében a kezdeményező lépést megtette; Szabadka a melynek felerészben tisztán magyar ajku, másik felerészben bár nem magyarajku, de kifogástalan magyar szellemű lakossága a hazafiságban mindenkor első helyen állott, akik akkor emeltek templomot a hazafiságnak és magyar nemzetiségnek, midőn magyarnak lenni a hatalom részéről bűnnek tartották: most, midőn Magyarország vissza van adva önmagának, midőn a nemzettel kibékült király büszkeségének tartja, hogy ő „a legelső magyar ember“; midőn „a magyar fővárosban“ magyar miniszterek intézik a nemzet ügyeit; midőn a magát büszkén magyarnak valló királyi herceg áll a nemzeti hadsereg élén; midőn Szabadkának nem egy jeles fia visel legmagasabb tisztséget a magyar hazában; Szabadka nem fogja átengedni az elsőséget a legszebb honfiai köteleesség lerovásában; hanem bátran és a jól teljesített köteleesség biztos öntudatában fog példát mutatni abban, „hogyan kell szeretni hazát és nemzetet!“

És legbensőbb meggyőződése, hogy ezen a téren sem az egyéni érdek, sem pedig a pártszenvédely nem fog gátlólag fellépni; hanem városunk minden egyes polgára azon lesz, hogy törvényhatóságunk képviselő testülete páratlan egyetértéssel mondja ki a telepítés szükségét, s hasítsa ki erre a célra az amegy is csak alig jövedelmező közlegelőnek egyik megfelelő nagyságu darabját, s mindenikünk büszkén mondhasse el Szabadka városában: szent hazánk,

Megfizettük mind, mivel csak tartozánk!

Főigazgatói látogatás Szabadka város községi főgymnásiumában.

I.

A szegedi tanközellet kir. főigazgatója Fehér Ipoly ur 2. napján ápril 2., 3. és 4. napján tartotta ez évi második hivatalos látogatását intézetünkben.

Hogy a kormány tanügyi közegeinek a felügyeletre bízott intézetekben való időnkinti megjelensése s azok állapotainak megvizsgálása, mindenkor fontos esemény szokott lenni, azt a kevésbé beavatottak is könnyen megérthetik; de hogy mennyivel fontosabb ez most itt Szabadkán minden egyben, — itt, a hol a polit. pártoskodás már nem csak a köz- és magánélet vonta kábiló gözkezőbe, hanem a világot elnyelével felegyésző szeszony torkát még a tisztán semleges természetű oktatásügyre s a tanintézetekre is felnyitotta: azt csak azok értik át igazán, a kik hasonló hajóban mar magok is eveztek. Szinte megvan az ember akadálya, hogy miként kezdjem ezen épen a mondottak miatt kétszeresen fontos, és nem kevésbé sajtószertű esemény leírásához s ne jussan az egykori polgármáris sorsára, — „kuruc és labanc“ közé. Mindemellett megkísértem a nehéz munkát, a ki jobban tudja, csinálja jobban. Telt a délután.

Főigazgatónk vasárnap, ápril 1-én d. n. érkezett a szegedi hades vonattal, s a pályaudvaron Hlavarda Miktyás főgymn. igazgató s az érkezesről vélelőten értesült néhány tanár által fogadtatt, kikkel szokott nyájas modorában cserélvén ki a viszontlátás fölötti örömet, értesítette öket a következő napon megkezdendő hivatalos inspicuálásról. Sokaknak talán feltűnt, hogy ö nagysága, hivatalos-kodása hatodik hónapjában már harmadikban szerencsétleni intézetünk; egy-szer az oktatás menetének megvizsgálása, — azután egy rendkívüli érettségi vizsgálat tartása és utolj ismét az intézet szellemi életének megészlelése végett. De mi ezen látogatást nemcsak fel-tűnőnek nem tartottuk, sőt örömmel, öbaitásaink teljesedése fölötti örömmel tekintettük eme szerencsét s úgy szólván várva-vártuk. Várva-vártuk s hálaérzettel fogadtuk mint oly tényit, a mely méltóan hordja intézetünknek külső felszerelési szegénységéből való kibontakozását, a l i m b u s b o l való megszabadulást. Igen, mert csak azok ismerhetik igazán, egész valóságában valamely foglalkozáskörnek inspecs voltát, akik hosszú évtizedeken át tapasztalták, hogy mit tesz ama közmondás:

Pakó szekér, kenderián.
Mindakettő jó szerzám!
s csak azok tudják igazán méltányolni a segítségnyújtó felsőbbég jóakaratu beavatkozását, akik végig szenvedtek főgymnásiumunk tanter-szegénységet, a

Fenn az ernyő, n i n c s e n k a s t.
Születünk az alkotmánykor hajnalán; átszenvedtük Schmerling-Zichy Herkánt; örü-l-tünk a kiegyezésnek; et nunc sumus in Ér-Tarcsa.“*)

Hanem azért isten őrizz, hogy ezen pro-verbiumokkal akarkit is sérteni akarnék, csupan ama l i d é r e z n y o m á s jelzésére hoztam fel, a mely alatt 22 év óta nyugtunk, s mely alól az eddigi igazgatók közül sem Koszorus Hlador, sem Frankl István, sem pedig Hejja Endre nem bírták iskolánkat egész kiszabadítani, de a melynek megszüntetésére, mióta Fehér Ipoly a főigazgató: alpos remény, sőt ennél több, mert biztos kilátás van, „Dabit deus his quoque finem“. Igen, mert a főigazgató ur nem érte be annyival, hogy egy többé kevésbé jól vagy rosszul hangzó jelentéshez anyagot gyűjtönsön az előad-sok meglátogatásából, s mint néhuitt szokás, „vívisectionális (előbbonzolati) kísérletezést köves-sen el a tanártestületen — tanquam in anima viii, — hanem mivel a felszerelés koldusos voltát már előbb személyesen észlelte vala, a tanárok előadásainak meghallgatása közben még arra is birt időt szakítani, hogy a tanárok által 22 év

*) Az egykori magyar kávinista theologus Jéna-ban beleszeretett egy ottani polgar leányba s azt igérvén neki, hogy itthon fényes palotában fogja tartani, nőül is vette. Hazájába térvén, fiatal nejét az ér-tarcsai ref. egy-ház nádfedélü gunyhóba vihette csak, mert itt kapott szerény lakéski állomást; ekkor a szegény családotól nő, aki érette még latinul is megtanult, neki ezen szemrehányást tette: promissisti mihi epludica, et nunc sumus in Ér-Tarcsa. Káló.

öta szakadatlanul emlegetett, de a kogyruság által soha alig tekintett felszerelési s egyéb hiányokat az illetőkn-k személyesen megmutassa, s a testületi kormányzatnak oly igen nehezen mozgatható gépezetét intézetünk javára tevékenységbe hozhasse, nem sajnálta még a személyes fáradságot sem, — igen jól tudván mit tesz ama közmondás: „h a k e l l : m e n j m a g a d ; h a n e m k e l l : k ü l d j l e v e l e t“, épen ezen okból felkereste a városnak fő és legfőbb tisztviselőit, főkapitányt, polgármestert és főispánt, elvezette öket az általuk oly ritkán látott iskola-épületbe — hol is az igazgató a főispán urhoz intézett üdvözli beszédben ö és az egész városi hatóságot úgyunk nyelvébe vételére kérve — főigazgatónk körülbözta öket minden egyes helyiségben; megmutogatta nekik a szegényes állapotot, a szak. előtlen helyiségeket; a bot-rányosan észszerűben, tisztán nem is tartható felhelyeket; megmagyarázta, hogy a bajokon azonnal segíteni kell s elmondta ennek módját is; s miadékok által öket annak be i s m e r é s é r e bírtá, hogy a tanárok panaszai s kérelmei nemcsak nem tulzokak, hanem még nagyon is szerények; — megértet nyert tőlük a teendő gyors munkabevétele mánt; értekezett az építész-merükkkel az atalakítások fölött egyszóval megietti mindent, amit egy öntudatosan gondos szakértő s tisztjének előfőnök a reabizott intézet ügyében tud és szükségesnek tart. Fogadja érte ehelyütt is a tanárok halás köszönetét — a nemzeti művelődés és a szabadkavárosi községi főgymnásium nevében.

II.

Ami az intézetnek szellemi állapotát s az abban tapasztaltakat illeti, s amit ezen érdemben a látogatást bejező tanácskozmányban a tanár-testület előtt kinyilatkoztatott: az, amig egyrés-zről finom tapintatárol s igazságszeretetről tanus-kodik, addig másrésztől a tanárok önértetének emelésére s megyugyutatására szolgál. Jól esett lelkünknek, oly ajkáról hallani fáradozásaink méltánylását, a melyek a bírálatra a legilletéke-szebbek; mely körülmény már annál fogva is igen nagy fontosságú, mivel épen azokat czafolja meg a legszembetűnőben, a kik darab idő óta inté-zetünk s tanári ösaratásánál egyebet sem tudnak, bárha erre sem illetőségességgel, sem hivatással nem bírnak. A nevédekkel ölemonetéről s a felegyemről szóló elismerő nyilatkozata s mind-kétönek a tanárok baráti egyetértéséből, s egy-üttes, egymást támogató működéséből való le-számaztatása a mily igazságos, ép oly újabb cé-polat azoknak kiabálására, a kik egyik másik lap-ban épen ennek ellenkezőjét kürtölgötték: urbi et orbi. Jól esett hallanunk azon ténynek kieme-lését, hogy a tanártestület minden egyes tagja saját szakmaköre mellett, az intézet összes ügyei iránt mily melegen érdeklődik, és az így is volt mindig, csak hogy az ellenkezőt beszélni s ráfogni a karra a belső vizsályt; némely jóakaróinknak mesterkedésbe jobban bele illett.

Hátra van még annak elmondása, hogy ö Nga a létesítendő atalakítások, bebutorás és fel-szerelés teendőt a legapróbb részletekig megbe-szölte a testülettel, s egyesek felszólalását nem-csak nem utasította el, de sőt arra az illetőket még inkább buzdította s kifejtette, hogy az épít-kezéseknek az igazgató és kar véleménye szerint kell eszközöztetni a hatóság által; a felszerelésre pedig és a bebutorásra nevezte azt tartja legki-váatosabbnak, hogy azt a testület függetlenül intézse, hogy tehát ezen tekintetben a befojlyt és befolyandó tandj a kar által kezeltessék és hasz-náltassék föl, — természetesen szoros számadás és szigorú felelősség föltétele mellett. És ezen enunciacióra nagy szükség van a végett, hogy e nagy fontosságú ügy ne bizassék kontár kezékre s ne halasztassék újabb két évtizedre.

Engedjék meg végül városunk oszlopos tiszt-viselői s a magas kormányt képviselő főispán ur ö mltsága, hogy az általuk tett szives ígéretékért és községért — márt e helyen is köszönetet mondjunk s nyilvánosságra hozhasssuk, hogy vala-mint főispán ur a maga részéről minden netaláni akadályt az utból elhárítand, úgy a polgármester és főkapitány urak s velök együtt az összes ma-gistratus, városunk főgymnásiumának berendezés-t s felszerelését azon színvonalra fogják emelni a melyet ezen tanintézet fontossága meg l kíván.

Még csak azt tartom megemlitendőnek, hogy ö nagysága körünköl hosszabb körura indult

kerületében, s az öt elkísérő tanártestülettel legszelvényesebb elbucuzván, látogatását a zombori államgymnásiumban folytatandja.

Isten vezérleje, hozza vissza szerencsén, s oly őszinte áldás és tisztelt kísérje mindenütt, mint a minőt érez iránta: a Szabadka városi községi főgymnasium tanárkara és összes ifjúsága.

— 0. —

A szabadkai papok.

Lapunk többször emlékezett meg egyes botrányok vagy visszaélésekről melyeket a helybeli katolikus papság egynemelyike elkövet, s a melyek miatt nem egyszer méltatlanul szenved olyan is, a ki nem hibás.

Olvasóink közt is találkozhattak, a kik azt gondolták ily botrányok szelvényezésénél, hogy készakarva teremtjék azokat, s nem hiszik az elmondottakat. A „B. Ellenőr“ iparkodik is mindig meghazudtolni felszólalásainkat, de az még eddig nem sikerült.

A mi papjaink kötik magukat a középkori sötétséghez s úgy belé vakulnak, hogy megelégedjenek a magaslatos hivatásról is, nem egyszer, melynek betöltése életük főfeladata lenne.

Előttünk ismét egy eset, melyet elhallgatni már csak azért sem lehet, hátha majd csak egyszer magukhoz térnek ezek az emberek is s alkalmazkodni fognak hivatásukhoz, a kikert kenyeret kaptak.

Midőn törvényzéki elnökünk fia a szerencsétlen véget ért Bíró Dező elhalálozását ennek sógorai a helyb. főplébánián bejelentették, Probojesovits prépost oda nyilatkozott, hogy ő nem temeti el, hanem kikéll vinni és elásni mint egy döglött kutyát! A megbízottak e nyilatkozat felett indignációjukat nyilvánították ki s orvosi bizonylattal igazolták, hogy B. D. az öngyilkosságot önkivületi állapotban követte el. mire a prépost vontatva kijelentette, hogy, április 1-én eltemeti és 3-án d. e. 10 órakor megtartja a gyász isten tiszteletet. Április 1-én is temette azonban a szertartásban nem vett részt. Április 3-án d. e. fél 10 kor midőn már a részvevő közönség jóformán megtöltötte a templomot, oda üzent az elhunyt atyjához, hogy most nem tartja meg a gyászmisést, hanem jöjjenek 4-én 9 órakor. Mikor ezután elmentek hozzá megkerendő őt e qualifikálhatlan eljárás indokáról, azzal meintegetőzött, hogy ő elfelejtette a mise idejét a könyvből beírni! Ily körülmények között a család kénytelen volt másnap a barátnőknél tartatni meg a misét.

Hátha egy embert szerencsétlensége oly pontra ragadja, hogy akarat ereje megtörik, ha fáj neki az élet s keservében gondolkodik a tehetetlenség és megzavarodik, ha a szerencsétlen állapotában szinte öntudatlanul véget vet életének, az a prépost szerint nem több mint egy „döglött kutyát“? Vajjon az oly ember megölte a testtel a lelket is? — s nem marad épen oly halott mint bárki más a halandók közül? . . .

Aztán mi a hivatása a lelkipásztornak! Nem e egyik legnemesebb része lenne működésének vizsgálni a szenvedőket? — Nem e kell a lelkipásztornak irt keresni a lélek sebsíre? . . .

As az ily eljárás a célhoz vezet-e? Az elhunyt közelítői a papját nem azt várják, hogy fájalmukat növekedő felszaggassa a vérző sziveket, nem azt várják, hogy kegyeletlenül piszkot dobjon a kedves halottra, hanem igen is azt, hogy ha bűnös volt is az elhunyt, ha isten előtt nem kedves dolgot követett is el, nyugodt lelki isten szolgája küldjön egy könyörgő fohászt a teremtőhöz a bűnök bocsánatáért!

Probojesovits prépostnál a durva önkény jelentkezik inkább mint bármely más, s ha egy közbecsülésben álló férfival és családjával szemben ily eljárást követ, (a ki még ezenfelül hosszú idők óta barátja is,) ugyan miként bánik azzal a szegény emberrel, a ki fizetni sem bír, csak kapujába teszi le halottját ingyen beszentelésre.

Több mint 50 ezer léleknek első pásztora ez a pap, vajjon mit vétett ily sok ember az isten ellen, hogy szelidbb lelkületű és jobb szívű lelkiajához nem juttatja? De segíthetne már e bajon a kalocsai érsek is.

A ki képtelen állását betölteni, nyugdíjat neki, juttatva munkája meg vagy meg nem érdemelt jutalmát, zsörtölődjék egy-két fizetett eselédjével, de ne egy nagy város öszpolgárságával szemben, a kik filléreikkel gondtalan életet biztosítottak neki.

K. Iliás.

A kik senkit nem bántanak!

A „Bácskai Ellenőr“ f. évi április 1-én megjelent 13-ik számában „A szabadelvépárt“ című közleményét nem hadhatjuk rövid megjegyzés nélkül.

Nevezett lap belmunkatársai, az állítólagos szabadelvépárt vezérferfiái; és a lap főmunkatársai, épen e pártnak vezérszónoka; tehát a nevezett lapban eddig a Mukits párt vagy nevezett szerintők — a szélsők pártja — ellen irt ocsmányosságok a szabadelvépárt vezérferfiainak eszmésüléménye volt.

Sohogysen tudjuk megmagyarázni magunknak, hogy mi célja a nevezett cikknek? mely így kezd: „A szabadelvépárt a városban a mióta fenáll, sem nyilvánosan, sem pedig másképp egy illetlen szót nem mondott a szélső-bálpárt, illetve a Mukitsok-pártja ellen.“ A ki valaha anyai farsadást vett magának, hogy a fent nevezett lapnak bármely számát elolvasta vagy végigolvasta a „A szabadelvépárt és Mukits-féle-párt“ című közleményt egész terjedelmében akkor nem hiszik, hogy mindjárt az első pont elolvasásánál nem gondolkoztott egy oly kifejezésről, a mely a cikkíró jellemzésére leginkább illenék, s mint-hogy erre alkalmas szót a szótárban alig lelhetni, ismét csak az egyszerű kifejezést használta „Jázes.“

Hiszen maga a cikk csak úgy hemzseg az illetlenségtől, s mi több azt mondja, hogy a mult sebhelyeit nem szereti „körömmel érinteni“ és nemcsak hogy nem érinti, hanem mind a 10 kormével neki áll és marczangolja, sőt aljas körmeit nem átálja neki ereszteti két védtelen halott emlékének; — pedig mint vallásos (?) embertől elvártuk volna, hogy „a holtakról vagy jót, vagy semmit“ — két kivonatot közül, melynek éle közbecsülésben álló és a politikai küzdeletről nyugalomba vonult Lénárd Máté úr ellen irányul; erre mi mondhatjuk, hogy ne fesszegessük a multat, mertha fesszegetnénk, bizony nagyon könnyen azon bizonyosságra jutnánk hogy a Bíró Antal úr féle házáért talán ma sem adnának többet 8000-frtnál s ha hasonlatba hozzuk az id. Birkas Istvánról megvett „vörös ökr“ féle 1-ső kő házat, nem tudjuk, hogyan áll arányban a két ház értéke, minthogy ez utóbbi mai napság sokkal előnyösebben vétetett meg.

Cikkíró tehát megrója ez uttal két elhallt egyének közleményét, melyet Lénárd Máté mint az akkori polgármester ellen irtak; mondhatjuk elég figyelemmel elolvastuk a két közleményt, s arra a meggyőződésre jutottunk, hogy a két közlemény meg csak árnyékába sem esik azon ocsmány közleményeknek, melyeket a t. „szabadelvépárt“ tagjai úgy nyilvánosan, mint másképen a haladás emberei ellen a szélsőza minden irányban terjesztettek és terjesztenek.

Emlékezzünk vissza a közelmúlt választások idejére, a „Bácskai Ellenőr“ minden számában lehetett olvasni hol egyik, hol másik tisztességes polgár vonatkozó mocskoló közleményt és a t. „szabadelvépárt“ dicsőítését; hanem a t. szabadelvépárt lapja soha sem részesült abban a szerencsében, hogy lapját valaki valasra is méltatta volna, s ezért garazdalkodása mind nagyobb mérvet kezdett öltetni, sőt a szabadelvépárt egy idő óta úgy kezdte magát viselni, mintha rajta kívül már más tisztességes ember nem is léteznék, és a ki más párthoz tartozik, az már nem is becsületes ember. Mit tettek érdemes Polgármesterünk ellen? közudomásu dolog, s még is elég szemérmelenek azt, mondani, hogy a Mukits-párt mily kíméletlen volt mostani polgármesterünk jogelődével szemben; azonban, hogy a hitványok valótlansága és többször elkövetett durvaságuk annál jobban kitünjék, ok maguk szolgáltatnak eszközöket a két kivonat közlésével.

A kérdéses cikkírója — irmodora után itélve — a régigárdából való lehet, ha csakugyan abból való, akkor neki nem is kellemes magunknak hogy Lénárd Máté urat, mint polgármestert és főtisztát nem a Mukits-párt, hanem saját pártja baktatta meg. Ittven visszaemlékezhetünk azon urak, kik részesei voltak az akkori köznyeléseknek, hogy nem volt ember, a ki felszólalt volna az elnöki polgármester és nevezett főtiszt mellett; ő indítványozott, ő védett szóval ő tett mindent, — s ha nem eszólunk épen cikkíró ur is akkor ellenséget közé tartozott és sokszor cserben hagyta; pártja tagjai pedig — tehát cikkíró ur is — vagy nem is mentek közgyűlésre, vagy ha elmentek, — hallgattak; erre maga leginkább válaszolhatna az általunk igen tisztelt Lénárd Máté ur, kinek hogy t. nevéi és személyei kegytelienek voltunk szavítába hozni, csak sajátlatunkat fejezhetjük ki és ne tulajdonítsa nekünk.

Hanem hát mégis megmondjuk a t. olvasó közönség kedvéért, hogy miért eleveníti föl a t. szabadelvépárt-töredék a multat emlékeit, azért mert, hogy egyszer-másszor az orrukra koppintottunk durvaságaikért és mert megmondottuk, hogy a vezénylő urak között alig van szavahibető, miután minden tettekből kilóg a lólab, ne-hogy a vezérferfiak tekintélye elhomályosodjék, — annyira kifogytak már minden igazságból, — hogy kegytelienek tisztességes ember tisztességes multját fégyverő használni, pedig ha már a pártjukat akarják gyarapítani, mert nem hivatkoztak saját multjukra, — hiszen vannak elegendő — mint mondják annyian mint réten a nád?

Mi mondjuk tehát, hogy ne fesszegessük a multakat, győzzünk a saját érdemeinkkel és ne a máséval és győzzön a tettek eredménye, ne a látszat sem a nagyhangú szó.

A mi pedig cikkíró irmodorát illeti, úgy a mult, valamint a jelen és a jövő időre, — figyelembe ajánljuk Goethenek a következő arany mondatát „Az író irmodora általában hív leuyomatata belsejének, ha valaki világosan és igazat akar írni, kell hogy világosság és igazságosság legyen lelkében, és ha valaki nagyszerű irmodorral akar írni, szükséges, hogy nagyszerű jelene legyen.“ X.

A „kis“ üstökös.

Ha üstökös jelenik meg az égen, rendszeren háborút jövendölnek az öregek. A mi társadalmi egünkön is megjelent egy piczi csillag e fajtából, melynek eddig létezőt nagyját üvegben sem bírtunk tudományt venni. Csak a közelmultban kezdett világitani a denuntians csapatban, s így vettük észre, hogy nem közönséges bolygója péld. a „nagy medvének“ — hanem jelentősebb kis üstökös.

Ez az új tüneny Malagurszki S. m. o. nevét kapott, s róla és útirányáról lapunk 12-ik számában már megemlékeztünk.

Azt a közleményünket a „Bácskai Ellenőr“ rágalomnak nyilvánítja, állítva hogy nevezett egyén Parkas János úrnak a palicsi halászat bérletében nem volt stíle kompanistája, hogy a kérdéses kaszálót nem bitorolta, és hogy erdőkilágáért ő soha, hanem csak juhásza volt bírságot. No a ki személyesen megakar győződni arról, hogy közleményünknek, vagy pedig a „Bácskai Ellenőrnek“ van-e igaza, az csak kérdezze meg Parkas János urat, hogy miye volt neki Malagurszki Simon a palicsi halászat bérletnél, ispanja vagy más valamije? mert hogy valami volt az csak a bizonyos. Kérdezze meg, hogy a mult év elején vagy meg előbb ki hozott vidékről rendes halászi és egy 56 öles nagy halót és evvel a nagy halóval kifogott temérdek halból, illetőleg annak értékeiből ki nem akart, furcsa okoskodással, Parkas János úrnak, a bérletnek, semmit se adni.

Nézzon utána, hogy a mlakai kaszáló árka-tól a volt halászi kunyhóig s azon kissé túl is terjedő kaszáló részt, mikor kezdte a város a saját javára értékesíteni, s ki értékesítette azt előbb; ki adta át annak termését legutóbb Kormányos nevű halásznak állítólag 30 írtért. Volt e a bérletnek erre a szerződésben jog-uasága, és hogy a kérdéses kaszáló rész értékesítése az ő rendelkezése folytán történt-e?

Hogy pedig ő erdőkilágáért soha, csak a juhásza volt büntetve, az az utóbbi égy pár évről elhiszük, tudjuk is; hanem kis ártatlan azt má nem hiszük el, hogy akadjon olyan önfeloldozó juhász, a ki képes legyen a gazdája vagy gazdája birkáinak szép szeméiert százkra menő, egész évi bérét elnyelő bírságot, vagy hetekre terjedő fogságot tűrni, ha csak nincs a háta meggett valaki, a ki a bírságot helyette fedzi s az eltűrt fogságot keilőleg nem méltányolja; nem hiszük, hogy akadjon juhász, ki gazdája komoly tilalma ellenére magát, mások javára, — ismételtlen oly anyagi és személyes veszelynek tegye ki, mint a minovel — jeleleg az erdőkilágások a törvény által sújtva vannak.

Értjük a dolgnak illeten esinját-bínját és a decorumnak ily modoni megóvását. Különben úgy hiszük, hogy e dolgokra alkalimlag még részletebben is vissza fogunk térhetni.

Farkasok báránybörben.

A helybeli u. n. „szabadelvépárt“ Istenhez tér, veri a mellét, szánya-bánja bűnét, s letagad minden arcátlaniságot a mit elkövetett. Sőt tovább megy! Valaki a parvezetők közül krokodil könnyekkel szemében és báránybörbe öltözve kesereg a „B. Ellenőr“ mult vasárnapj számában. Azt mondja hogy ok az ellenpartakait soha meg nem bántották, ok lapjukban nem gorbombáskodnak, ok tiszteletben tartják ellenfeleiket s mégis a „Szabadság“ lelkietlenül piszkolja és gyallázza azokat.

Hogy mi a helyzet kényszerűsége alatt többször kimondandó szölkünk hozzájuk az igaz, de rendszerint ok voltak a kihívók. Megérdemnek, és megérdemlik most is, mert a hejyet hogy libáikat vilsmernek, letagadják azt is, a mi közudomásu tény.

Meglaunsiják nem egyszer a közvéleményt. Azt mondják hogy ok „pártkompozitakait nem oltoztuk szürbe“, mint tette azt az általuk „szesok“, nével jelzett ellenpart valamikor 13—14 évvel ezelőt.

Mi ezt elhiszük. De kérdjük, mikor ilyen valami felöltözöttes történt, nem e épen abban a pártban éltek a Mamuzsicsok is, a kik most oly lazas tevékenységet fejtenek ki mások nevei alatt? Nem e épen Mamuzsics Lázár az, a ki azon időben sok kellemetlenséget tűrt el épen azoktól, a kikkel most egy követ fujnak?

A meggyőződés könnyen változott náluk s csodálatos hogy fel nem róják bűnül még ezt a tarisznya cserelést is nekünk, hogy miattunk eseltekedtek.

Es ok nem bántják az ellenpartiakat! Nincs kezünknel a „B. Ellenőr“ minden szama hogy egyenként felsoroljuk élményeiket, de hát arra ugy sincs nagy szükség mert ismeri azt városunk összes polgársága. Itt fekszik azonban a legutóbbi szám, melyben oly ártatlanul tördelik kezeiket, és oly nyámul beszélnek, mintha bántani nem is tudnának. Es mit látunk? Egyik oldalon ez a vezeklés, a másikon már szóról-szóra ezek a kifejezések:

„Fischer Fülöp a helybeli bálpárt semita vezére ismét bögött annyira, hogy a mellette ülőket dühében mind le köpködté. Vad ordításából csak annyit bírtunk kivenni, hogy ő is a gazdasági tanácscsal egy gyékényen árulja a kegyeket.“

„Fischer Fülöp bálpárti semita vezér — úgy mond — ő a ministeri rendelethez ragaszkodik és újból elkezdett bögni; a mellette ülők villámgyorsasággal urálva távoznak. (Valószínűleg attól tartottak, hogy őket újból leköpi, mert a csi-csa — közudomásu dolog — köpködvé beszél.)“

A kik így beszélnek saját utján, a kik nem ártatlanak ily kifejezéseket bocsajtani a nagy közönség elé, s a kik még is azt merik mondani hogy senkit nem bántanak, azokról szeliden szólva csak annyit mondhatunk, ne hidjétek nekik, mert álarcz van lelkikis meretükön, s nem mások mint:

1000 forint.

(Sz. L.) Volt idő Szabadkán is, a mikor még ismerték a város atyját ezt a nevezetes moudást: „hazafiság a nemzetiségnek!“

Volt, — mondjuk, — mert ma minden oda mutat, hogy erről megelégedtek nálunk.

Mikor a szabadkai színházat felépítették, eme jelszavak hatása alatt nemcsak födelet adtak a magyar színházteretnek, de adtak subventiót is, hogy a vidéki művészek, színe-java hozzánk vándoroljon.

Es ennek volt eredménye. Ha a szabadkai színház pár évtizeddel ezelőt nem is vetélkedett e fővárosiakkal szemben de ugy állott, hogy többször utolsó lépéső volt a vidék és a budapesti nemzeti színház között. Ma nem állunk így. Miért? Az igények fokozódtak, drágább az élet, nagyobb fizetések terhelik a színházgatók vállait s így nem igen lehet válogatniok ha élni akarnak. Es a változásokkal szemben mit cselekeszünk nálunk?

Először is megvonnák a színházgatótól a subventiót.

Másodszor hogy botrányosan és országosan neveltségessé tegyék a város, most már a közgyűlés követel 1000 frt biztosítékot subventió helyett.

Harmadszor koronájáule nemes(?) intézkedéseknek gseftet az a magyar színházteret, hogy, mintha valami csepű ragó tartana szüntés-töréssel határos köklerságot Thália templomában. Csak ez évben történt, hogy a színházgatóról két előadás után 60 frt „házbért“ szedlett be a város. Hát illő dolog ez?

Jól tudjuk hogy a jelen évben követett visszasságok némileg személyhez kötvék, s egyesek éhletetlen henczégésének eredményei, vagy pedig meggondolatlan eszelekmények gyümölcsei, de mind a két esetben a nagy közönség issza meg a levét.

A szinügyi bizottság egyik ülésén, a mikor már inkább állás mint „ülés“ volt, a mikor a bizottsági tagok egy része már az ajtó kifüncset fogta, oda vetette egy bizottsági tag: „jó lenne legalább 1000 frt biztosítékot kérni a megválasztandó színházgatótól.“

Volt aki mit sem szolt, volt aki hozzá tette hogy: „ez nem ártana,“ — s ezzel kiki dolgára ment.

Ime az 1000 forintos kautió rövid története.

Egy árva szóval nem lett megvitatva. Sem a javaslat mellett, sem ellene nem érvelt senki, sem rendes határozaként a szinügyi bizottság ülésén meghirdetve nem lett.

A színházgatók nem dobálják az ezereket. Örülnek az ily viszonyok között, ha tisztességesen megélhetnek. Ha lesz aki leteszi az 1000 írtot, az iparkodni fog annak kamatját is betemeteni. E kamat pedig az lesz, hogy a társulat fizetéseibe nem leand meg a kellő befektetés, s lesz társulatunk olyan, hogy az igazgató a közönségtől a közönség pedig tőle szókik meg.

Itt marad az 1000 frt.

A város gazdagabb lesz 1000 írtal, s a szegényes honokára lesz ragasztva színházunknak, hadd lássa az ország, miként értelmezi Szabadka város nemes „obtmársága“ e mondatot: „hazafiság a nemzetiségnek!“

Hogy körülbeul eljutunk idáig, azt mutatják az eddigiek.

Nincs színházgatónk!

Geröfi Andor megmaradt szavánál, hogy az 1000 fotot csak a szim évad elején teheti le, mert a szerződéses és előlegek kimerítették anyagi erejét. Az utolsó pillanatban folyamodott tehát Miskolczra es ott 6 pályázó közül egyhangulag megválasztatott.

Most hirdethetünk pályázatot. Az ismertebb színházgatók már elszereződtek. A nevezetesebb vidéki színházak alkalmazták. Mi fog történni? — Kiliatásunk van az özszes eddigi esztendőknél silányabb előadásokra!

Ha Szabadka város közgyűlésén arról lett volna szó, hogy 1000 frt jövedelemre van szükség, vegyünk el a barmoktól egy darab legelőt szántóföldnek, — ha arról lett volna szó hogy egy disznóhizlaldát a város közvetlen szomszéd-ságából tovább helyezzünk, — ha arról lett volna szó hogy a gymnásium előtt „községi“ vagy „katolikus“ jelző használtassék-e?, — ha arról lett volna szó hogy legalább a kisebb fizetésű tisztviselők nyerjenek jobb helyzetet csak 1000 frt erejéig is, vagy ha arról lett volna szó a miről pártheezetet lehet indítani, nem kételkedünk hogy a szónokok egész sora ugrik fel és lármázik a megszakadásig! De a magyar színházteretől léven intézkedés, nem találkoztott Szabadka város közgyűlésén egyetlen ember, a ki e szegénypenz ellen felszólalni jónak látta volna.

Mi jobbnak látunk a sajtó terén hallgatni e botrányos eljárásról eddig, de az újabb fordulat tenni parancsolt.

Szabadka város jobb érzelmű bizottsági tagjaihoz, szölkünk. Még nem késő. Törüljék ki azt az 1000 frtot határozatukból, hirdettesék meg a pályázatot úgy mint volt évek során át, s ne engedjék hogy a nemzeti célra épült színterem kufárok és hazalók számításainak essék áldozatul!

Kisdedvök.

Szoktunk dicsekedni vele, hogy tíz-tizenöt év óta milyen rengeteg sokat tettünk a közoktatás érdekében. S tény is, hogy népiskoláink, viszonyitva az alkotmányos aera megnyitja előtti állapotokkal, legtöbb helyt elég örvendetes haladást tüntetnek föl. Ez kétségtelenül a társadalom érdeme, mely főleg az egyházas keretében buzgolkodott a népoktatás ügyé mellett. A népiskolák száma jelentékenyen megszapordott, a tanítás közelebb jutott az európai színvonalhoz, egy

szóval: utban vagyunk ahhoz, hogy elemi oktatásunk minden tekintetben megüsse a mértékét. Ehhez azonban mindez ideig hiányzik egy feltétel, hiányzik ugyanis az az alap, melyre sikerrel lehetne a közoktatás épületét fölemelni: nincsenek kisdudóvó intézetek. Kellő számban.

Igazán hámulatos dolog az, hogy a magyar társadalom, mely a közoktatás ügye iránt oly áldozatkész érdeklődést mutat, mindeddig oly keveset tett kisdudóvó intézetek felállítására. Az országban alig van két-három száz kisdudóvó intézet, azok közül is több csak tengődik. Pedig a sikeres elemi oktatásnak ugyszólván nélkülözhetlen feltétele az az előképzés, melyet a gyermeknek a kisdudóvó nyújt.

Nálunk a lakosság túlnyomó többsége földmiveléssel foglalkozik, s nagyon kevésé ér rá, de meg keveset is ért hozzá, hogy gyermekeit okosan nevelje. A fiú, vagy leány felől 7-8 éves koráig, akkor szülei mert muszáj, beadják az iskolába. Csoda e, ha ez a gyermek vásott, fegyelmeseiben a jóformán képtelen a tanulásra. Menyire mások lennének az elemi iskola növendékei, ha azok előbb az ovodából kerülének oda. Igaz, hogy a kisdudóvó intézetben rendszeres tanulástól még szó sem lehet, de igen is van szó nevelésről. A gyermek megszokja a tanítói tekintély tiszteletben tartását, a rend és fegyelem többé nem lesz rá nézve nyög, melyet minden kínálkozó alkalommal leráznai törekszik, hanem cselekedésének a szokás által természetesen vált kenete, s végre értelme is pallérozottabb lesz, s a tanulás nem merőben új, tehát nem is annyira faszító és riasztó foglalkozás.

Es ez, nem csak azt jelenti, hogy a gyermek egy-két évvel korábban jut el ugyanarra az eredményre, mert a kisdudóvó hiányát a népokola soha sem pótolhatja. A 4-5 éves gyermek könnyebben kezelhető, sikeresebben szoktatható, mint a 7-8 éves. Ebben már vannak megrögtött hajlamok, amaz még alakítható, a műve tetszik. Bizonyos kisdudóvó intézetek pädagogiai szempontból kiváló szerepre hivatnak, arra, hogy a népokolát képesítsék feladatának betöltésére: magában egész s az életben használható tanítási eredményre.

E pädagogiai előny mellett ott van még egy másik, nem kevésbé fontos is: a gyermekek egészségének megóvása. Vajmi keves szülő van olyan, a ki egész nap ügyelhet gyermekeire. A legtöbbet a kenyéért való munkálkodás elvonja gyermeki felügyeletétől, s azok csúszhatnak a mi nekik tetszik. Csúszhatnak is minél veszedelmesebb dolgokat. Sinnen van aztan hogy a gyermekek közt a nagy halandóságnál oly gyorsan nagy százalékkal szerepelnek a vízbe fullások, megégések sat. száma, s bajon is segíteni van hivatalva a kisdudóvó intézet.

S végül ott még egy momentum, melyet nekünk magyaroknak soha sem szabad szem elől téveszteni: a nemzetiségi momentum. A kisdudóvó intézeteknek határozott missiojuk van a magyarosítás körül. Az a kor, melyben a gyermek a kisdudóvóba kerül, a legalkalmasabb arra, hogy nyelvet játszva lehessen elsajátítani. Nincs ott szó kényszerrel, az anya nyelv elrablásánál, a nemzetiségi veszedelmek frízisai értelmüket veszítik az a tényvel szemben, hogy az idegen ajku gyermek a r a d s á g n é k k ü l hozzájut az állam nyelvéhez, a magyar nyelvhez különösen ott, a hol a lakosság vegyes ajku, s ennél fogva a gyermekeknek egymás közt való érintkezése is magyar nyelven történik, különösen ott, mondandó, a kisdudóvó biztos eszköz a jövő generációk megmagyarosítására.

S mind ez az előny, s mind ez a haszon, aránylag csekély áldozattal érhető el. Egy falusi kisdudóvó

— Az adókövető bizottság a város háza kistermében szakadatlanul folytatja üléseit s veti ki a polgároknak a fizetendő adómennyiséget. Most a vidéki városok s falvak vannak a soron, városunk polgárait csak 10-én kerül a sor. Különösen nagy szigorú fejt ki a bizottság az uzorásokkal szemben, és pedig méltán, mert az emberiség e szípoljai könyörület nem érdemelnek. Megdöbbentő s eljlesztő adatok állanak a bizottság rendelkezésére egyesekkel szemben. 50, 60 százalék, ez még szond üzlet, vannak panaszok, melyek 100, 120, százalékról beszélnek; 10 frt. után egy hónapra 1 frtot vesznek e jó madarak. Ha valamelyik ellen csak egy ily adat merül fel, azt megróják 200, 300 frt. adóval. A mi uzorásainkat is ajánljuk a bizottság figyelmébe.

— Itt a tavasz. Legalább első születtjei a szerény ibolyák kezdenek fel-feltűnnedezni s elvéve egy-egy csokrot is látunk koblyukba tűzve büszkélkedni, de tulajdonosuk azért didegve halad az uton s dörzsöli szeméit az ellepő por felhők közepete, s védi kalapját a hatalmasan uralkodó szelektől. Bizony furesa egy tavasz!

— Konty és becsület. Ha oda a konty oda a becsület, ezt tartják példabeszédként szem előlt széles e világ asszonyai, s így a tempai pusztá nemberei is. Ott történt meg, hogy Bogárn Lukács szomszédja nejt, mivel ez földjén keresztül mert szaladni, megtámadta, szidalmazta, cibálni kezdte, s hogy tettet bekoronazza, kontyát megragadta, s letépte, diadalal távozott zakmányával hazába. Szegény megvert s megcsúfolott asszony eleinte ki könyörögte kontyát, de mivel szomszédja hajthatlan volt, most bíróság elé vitte a dolgot s ott keresi elvesztett kontyát és becsületét.

— A csángó magyarok betelepítési költségeihez lapunk szerkesztőségénél adakoztak: Scheib Ferenc 1 frt Bernat Ferenc 50 kr. További adakozásokat szivesen közvetítünk ezen összeggel együtt.

— Papí János cs. kir. nyugalmazott őrnagy ez evi ápril hó 4-én meghalt. Temetése katonai szertartás szerint ápril 9-én tartatott meg. Beke poraira!

— Halbrohr Mórész helybeli földbirtokos tanyáján e hó 6-án déntan Malatinszki Ignác izspan Bela Fove Baint szamádo juhászt agyonlőtte. A holtat beszántották a városba, s tettes — ki állítólag részeg volt, — 7-én mar átadatott a kir. törvényszéknek. Részleteket eddig nem ismerünk.

— Női párba. Érdekes jelenetek voltak tanúi a Laakandi pusztá lakói a múlt vasárnap. het, a természetet jó nyelvel megalótt asszony kik folyton petykáltak egymásra, összetárlakozva szóvaltasba egy-egy csevegés mely azzal végződött, hogy egyik a másiknak szemébe köpött, mit ez azzal viszonzott, hogy egy birka valyut vagott a derekához. Erre ádáz dünell rohantak egymás hajzatának, s ugy a karmok, mind a fogaknak volt nagy dolguk. Mindket fél sebekkel boritva hagyta el a bameszédoktól körülállt esatért.

— Színügyünk. Geröfi Andor a legközlebbi közgyűlés azon határozata miatt, hogy az 1000 frt ösztönsítékot f. e. május hó elején le kell tennie, a jövőre nyert jogáról lemondott s így centre meg a nemesnek színeszene. A mint ertesutunk, már tobben akarják pályázni. Így Arady, továbbá Alandoky Bela, ki jelenleg Pozsonyban van jól szervezett barszlatavai es Mansberger, az aradi szünny gyámonto egyet művezetete, kit az aradi színház tegeese kiszorított ten szommasarol, s jelenleg Temesvárt orvend nagy látogatott sagnak s jo hirnevnek. Onajtanok hogy szünhazunk Mausberger kezere kerulne, mert tudtunk szerint a vidéki társulatok között öve első helyen áll.

— Verekedés. Az V-ik kör egyik népes kocsmájában a duhajkodó legények összekaptak szerdán este felé, s már már komolyabb dolog készül volna, ha két éppen arra menő rendőri a nagy zajra be nem lép s le nem esendesíti a medrűkből kicsapni készülő kedélyeket. Így csak egy pár üveg esett áldozatul.

— Sárceveits Miklós és Orecsics Kálmán helyb. lakosok olesó hasvétii pecsenyére óhajtván szert tenni, f. e. márczius 21-22-ik közti éjjel Matovics Szavónak ójába lopódtak, de észrevetvén, üres kezzel megugrani iparkodtak, mi első helyen nevezetnek sikerült is. Orecsics Kálmán azonban elcsipetett, es áhítatos bűnbánó elméikedésnek zavaralan eszközölhetése végett a városi koternek vendégszerető helyiségébe beletbetetett.

Irodalom.

A „Képes Családi Lapok” 27-ik számának tartalma: Délibáb; beszély, írta Hevesi Lajos — szomorún ül; költemény, írta Szántai Aladár. — Baosó Klára szerelme; eredeti elbeszélés, (folyt. követk.) írta Riesz Hermin. — Egy kis tévedés; humoreszk, váge követk.) írta Ucsyris László. — Honnan ered a dohány? (Növény mthologia) közh Sz. L. — Phylax; beszély, írta Kielland L. Sándor; a norvég eredetiből fordította: Philantrop. — Heti tárcza; (Videki színészek Budapestén. A Teleki pályázat.) — A lezke; elbeszélés, írta Magdics Károly. — Nólalakok a mondából és a történelemből; (folyt. köv.) írta E. Illés László. — éjféli órában; költemény, írta Kovács Laura. — Képmagyarázat. — Mindenféle. Képeink: Hering-berakás Wickben (Skótország). — A mentés. — Bizalmas csevegés. — Melléklet: A „Mardona” című regény 1-16 oldala. A borítékon: Heti naptár. — Sakk-talány. — Háromszög-talány. — Szám-rejtély. — Talányok meg-

fejtései. — Megfejtők névsora. — A szerkesztő postája. — A kis lottó húzása. — Hirdetések. — Előfizetheti: Mehner Vilmosnál, Budapest. IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt. negyed évre 1 frt 50 kr.

720 magyar népdal zongorára. A „Magyar Dal-Album”-ból, mely a magyar népdalok egyetlen folyamatosan lévő, zongorára alkalmazott egyetemes gyűjteménye, megjelent a IV-ik kötet 6-ik füzeté is a 701-720 számú. következő dal-lamokkal: 1. Hát fiam ti, vitéz nevetek. 2. Hegedülnek, szépen muzsikálnak. 3. Hej! Csetneki, Csetneki. 4. Hej ha én tudhatnám. 5. Hej! Rákóczy, Bercsényi. 6. Hess légy, ne szálj rám. 7. Hét utca van a mi falunkban. 8. Hogy ha egy oly tele pinczébe. 9. Hol lakik kend hugomaszony. 10. Horthorgas orra van... 11. Hortobágyon lires betyár... 12. Huzd rá cigány, megittad az árát. 13. Ígyunk, ígyunk barátim! 14. Isten a megmondhateja. 15. Jaj be édes a csere-sznye. 16. Jaj de fényes, jaj de magas az ég. 17. Jaj már minékünk, magyar nemzetnek. 18. Jókör reggel megfújják a trombitát. 19. Kalapom, kalapom fekete. 20. Karancsalji barna kis lány. — A „Magyar Dal-Album” IV. köteté ismét 10 havi füzetben jelenik meg és pedig 200 dallamtar-talommal. Előfizetési ár egész évre: 10 füzetre 1 frt 80 kr, félévre 5 füzetre 90 kr. Egyes fü-zet ára 25 kr. Minden füzet bermentve küldetik szét. Előfizetések legzélszerűbben postautalványon a „Magyar Dal-Album” kiadóhivatalához Győrbe intézendők.

CSARNOK.

Tennyson költeményeiből.

I.

A koldus leány.

Keblén karját keresztbe téve,
(Szébb volt, mint szóval mondhatám)
Ment Kopheina király elébe
Mezítlab a koldus leány.
Koronázottan és biborban
Leszalt az, es tele halad, —
— „Nem csoda,” szöl egy s szive dobban,
„E lány szebb mint maga a nap!”

Mint felhők közül fénylő hold,
Ugy ragyog ő rongyan át,
Arczat, szemét dicsérik ott,
Alakját, ejszüü haját;
Oly kedves kép, egy angyal ép,
Milyen nem eit meg soha tán, —
Kopuea nagy esket esküvek
— „Királyi nóm leend e leány!”

II.

Bölcső dal.

a „Tenger álmai” című költői elbeszéléséből.

Kis madárka kora reggel
Fészken mit csipeget?
„Hadd röpüljek, jo anyácskám,
Hagyj, óh hadd megyek!”
Kis madárka, varjad, varjad,
Mig erősb lesz, piczi szárnyad;
— Így hát vár, nyugton ül,
S aztan elröpül.

Kis babácska mit gyógyóg
Kora reggel ágyán?
„Mint a kis madár, anyám,
Elröpülni vágyom!”
Kis babácska varjad, varjad,
Mig erősb lesz piczi lábád,
Egy kicsit aludjál,
S majd röpülz mint madár.
(Angolból)

Kacziány Géza.

Törvényszéki csarnok.

(Kudarczot vallott hőszerelmes.)

Csepela József Kelebia pusztai lakos f. évi márcz. 19-én elküldötte feleségét Somogyi Rózát Csónka Jósokán szállására pálinkáért, az asszonyt visszatértekor egy emberi lakotól távol eső mély völgyön keresztül haladtában Szabó Mihály nevű csósz megtámadta, és rajta erőszakot akart elkövetni, de a menyecske vitézül ellentállott és a Don Juant ugyancsak ellöközte, pofozta és rugdosta. Ez azonban nem egykönnyen tántorodott vissza, hanem ujjab és ujjab rohamokat intézett hó szerelmének sziklavára ellen két óra hosszat foly már az elkeseredett küzdelem, s a hűsike sziklavár már már magát megadandó vala, — ekkor — mint felhőtlen égből lecsapó villám ott termett mentőül a férj, ki ugyanis feleségének hosszas távolléte miatt aggodva felkeresésére indult.

Don Juan megrémülve megfutamodott férj és feleség pedig diadalittasan tértek haza, s a vásárolt pálinkával fecerunt magum áldomás.

De hajh! a sors keze nem nyugszik. Diadalmorukat csakhamar megzavarta Don Juanunk, ki időközben pisztolyra szert téven bősülten rohant be hozzájuk, és életveszélyes fenyegetések közt követelte, hogy ellene panaszt tenni ne merészellenek. Erre aztán az összecsedült szomszédoknak segítségül letépérték, s a kapit.

Hősünk ma már a kir. ügyészégi fogház-nak egyik sötét zugában dudolhatja magában:
A szerelem sötét verem,
Beleestem benne vagyok,
A szerelem rabja vagyok.

N y i l t - t é r . *]

(A szabadkai izr. hitközség dicső elnökei.)

Dicséretes egyetértés uralkodik az izr. hitközség két előjárója között, amint azt f. é. ápril 1-én tartott községi gyűlésen hősiesen megmutatták.

Sajnos azonban, hogy ezen egyetértés közöttünk különösen egymás elleni — a községre nézve szegyenletes — személyeskedésben összpontosul, mert nem restellik a leggyalázatosabb kifejezéseket egymás ellen használni, midőn a község érdekéről van szó.

Az egész község compromittálva van két elnöke t. i. első és másodelnöke által a közgyűlésen tanusított magaviseletök miatt.

Vagy talán dicséretére válik egy községnak ha előjárói a közgyűlésen kölcsönösen gyalázzák és „sz e m t e l e n, és betyár” kifejezésekkel illetik egymást? Bizón szegyenére válnak az egész községnak.

S azért jelen soraimnak czélja, hogy az illetőket figyelmeztessem, ha egymást gyalázzni akarják, tegyék azt privat helyen ne pedig közgyűlésen, hol az egész községet képviselni hivat-vák, mert e magaviseletök által első sorban ugyan önmagukat, de náluk fontosabb személyt is — a községet gyalázzák meg és neveltségessé teszik azt a világ előtt.

Szabadkán, 1883 ápril 5-én.

M. Buchwald.

(* Felelősséget nem vállal a Szerk.

Felüls szerkesztő és kiadó lap tulajdonos:

SZALAY LÁSZLÓ A.

HIRDETÉSEK.

643 v. k. sz.
883.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-sa értelmében ezenel közhir-tetzi, hogy a szabadkai kir. járásbíroság 561/883-szamu végzése által Kaufmann J. és fia végrehaj-tatok javára Véber Mihály elleni végrehajtás alkalmával bírólag lefogalt különféle bor, házi butor, konyheeszközök es egyéb ingóságok nyilvános árverés után eladottak, mely árverésnek a hely-színén illetőleg Pálcsón leendő eszközele 1883. évi ápril hó 21-iknapjának reggeli 8 óraja határidőül kitűzetik es annoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen a legtöbbet igé-ronék szükség esetében becsáron alul is el-adatni fognak.

Szabadkán, 1883. évi ápril hó 6. napján.

Strasser Henrik,

kir. bir. végrehajtó.

2927.

polg.

Pályázat.

Szabadka sz. kir. város törvényhatóságánál üresedésbe jött 600 frt évi fizetéssel s szabályszerű nyugdíj jogosultsággal egybekötött adószámtisztii állomás betöltése végett f. évi ápril hó 20-ig ezenel nyilvános pályázat nyittatik, felhivat-nak ennél fogva mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy folyamodványukat, életkorukat, elméleti s gyakorlati képzetségüket igazoló okmányokkal felszerelten méltóságos Jankovich Aurél urhoz-Szabadka város főispánjához Baján a fen-tebb kitett határidőben nyujtsák be.

Kelt Szabadkán a törvényhatóságii bizottságnak 1883. évi martius hó 28 és 29-én tartott rendes havi közgyűléséből.

Mukits,
polgármester.

Egy bolthelyiség.

a főtéren f. évi ápril hó 24-től bérbé adandó. Érte-sítést ad

Geiger Miksa.

Főgyrnásiumunk könyvtára.

F ő g y m n á s i u m u n k legújában azon szerencsében részesült, hogy a M. T. Akadémia eddigi kiadványainak legnagyobb részét könyvtá-ra javára megnyerte. Az ide vonatkozó határozat következőleg hangzik:

„A M. T. Akadémia 1883. márcz. 19-én tartott összes ülésének jegyzőkönyvéből.

72. Bemutattatik a szabadkai községi főgyrnásium kérvénye, melyben az akad. kiadványok megküldéséért folyamodik.

A könyvtári bizottság ajánlatára elhatározattatik, hogy az Akadémia összes érteke-zése, ugyszintén a Nyelvtudományi és Iro-dalomtörténeti Bizottságok kiadványai az intézet könyvtárának megküldessenek.

Pesty Frigyes s. k. helyettes főtitkár.

E gazdag adomány becsét eléggé méltá-nyolni alig lehet, de bizunk tanárainkban, hogy a mily kellemesen lepte meg őket az adomány, ép oly buzgón fogják azt a szavakban alig kite-jezhető köszönetnyilvánítás mellett — az intézet gyarapodására felhasználni.

Helyi hírek.

— Törvényhatóságunk a mal napon rendkívüli közgyűlést tart. Színházunk ügye is szőnyegre kerülend.

— Majláth György országbi-ró lelke üdvéért e hó 7-én reggeli 10 órakor a szt. Teréz főegyházban gyász-mise tartatott.

